

# คำพิพากษาศาลฎีกาที่ 9395-9492/2550

นายรัชชศักดิ์ พ่วงจินดา กับพวกโจทก์ นายอมรเทพ วัฒนาชีรานนท์ กับพวกจำเลย

กฎหมายที่เกี่ยวข้อง พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 มาตรา 70, พ.ร.บ.แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 มาตรา 5, พ.ร.บ.แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 มาตรา 12, พ.ร.บ.แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 มาตรา 12, พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ. 2541 มาตรา 70, พ.ร.บ.ครู พ.ศ. 2488 มาตรา 4, พ.ร.บ.แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 มาตรา 18, พ.ร.บ.แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ. 2518 มาตรา 5, พ.ร.บ.จัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ. 2522 มาตรา 56

## ย่อ / หลักกฎหมาย

คณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ปรับเพิ่มอัตราค่าจ้างของลูกจ้างรัฐวิสาหกิจ จำเลยที่ 2 ได้พิจารณาความดีความชอบของโจทก์ในรอบปีบัญชี 2546 ถึงปี 2547 แล้ว แต่ยังไม่ได้ปรับอัตราค่าจ้างขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว โจทก์จึงยื่นคำร้องต่อจำเลยที่ 1 และที่ 3 ซึ่งเป็นพนักงานตรวจแรงงานขอให้บังคับจำเลยที่ 2 จ่ายค่าจ้างส่วนที่ยังไม่ได้ปรับขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี จำเลยที่ 1 และที่ 3 มีคำสั่งว่าเป็นกรณีที่นายจ้างไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้าง มิใช่การค้างจ่ายค่าจ้างโจทก์จึงไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้าง ดังนี้ เมื่อฝ่ายโจทก์อ้างว่าจำเลยที่ 2 ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างดังกล่าว จึงเป็นการกล่าวอ้างว่าจำเลยที่ 2 ไม่ปฏิบัติตาม พ.ร.บ.แรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 มาตรา 12 และเมื่อจำเลยที่ 2 ยังไม่ได้ปรับอัตราค่าจ้างขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรี ฯ จึงยังไม่มีค่าจ้างที่ค้างจ่ายจากการปรับอัตราค่าจ้างขึ้นแก่ฝ่ายโจทก์ ตาม พ.ร.บ.คุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 มาตรา 70 คำสั่งของจำเลยที่ 1 และที่ 3 ชอบแล้วคดีทั้งเก้าสิบแปดสำนวนนี้เดิมศาลแรงงานกลางสั่งให้รวมพิจารณาเป็นคดีเดียวกับคดีหมายเลขแดงที่ 2123/2549 ของศาลแรงงานกลาง ซึ่งโจทก์ถอนฟ้องในระหว่างพิจารณาของศาลแรงงานกลาง โดยให้เรียกโจทก์ทั้งเก้าสิบแปดสำนวนนี้ว่า โจทก์ที่ 1 ถึงที่ 91 และที่ 93 ถึงที่ 99 ตามลำดับ และเรียกนายอมรเทพ วัฒนาชีรานนท์ ว่า จำเลยที่ 1 เรียกสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาว่า จำเลยที่ 2 เรียกนางกุลวดี หอมแก้ว ว่า จำเลยที่ 3 โจทก์ที่ 1 ถึงที่ 91 และที่ 93 ถึงที่ 99 ฟ้องขอให้เพิกถอนคำสั่งที่ 42/2548 ของจำเลยที่ 1 และคำสั่งที่ 73/2548 ของจำเลยที่ 3 เรื่องค่าจ้าง ลงวันที่ 23 กันยายน 2548 และให้จำเลยที่ 2 จ่ายค่าจ้างตามคำขอท้ายฟ้องของโจทก์แต่ละคนพร้อมดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ

## คำพิพากษา

15 ต่อปี นับแต่วันที่โจทก์แต่ละคนมีสิทธิได้รับเป็นต้นไปจนกว่าจะชำระเสร็จสิ้นแก่โจทก์ที่ 1 ถึงที่ 91 และที่ 93 ถึงที่ 99 ตามลำดับ จำเลยทั้งสามให้การขอให้ยกฟ้อง ศาลแรงงานกลางพิพากษายกฟ้อง โจทก์ที่ 1 ถึงที่ 91 และที่ 93 ถึงที่ 99 อุทธรณ์ต่อศาลฎีกา ศาลฎีกาแผนกคดีแรงงาน วินิจฉัยว่า ข้อเท็จจริงซึ่งยุติในชั้นพิจารณาของศาลแรงงานกลางปรากฏว่า ตามพระราชบัญญัติครู พ.ศ.2488 มาตรา 4 บัญญัติให้มีสภาในกระทรวงศึกษาธิการ เรียกว่า "คุรุสภา" และให้สภานี้เป็นนิติบุคคล ต่อมาได้มีการจัดตั้งองค์การค่าของคุรุสภาขึ้นในปี 2493 และมีระเบียบคุรุสภาว่าด้วยการบริหารองค์การค่าของคุรุสภา พ.ศ.2503 ให้จัดตั้งองค์การค่าของคุรุสภาเพื่อจัดหาผลประโยชน์ให้แก่คุรุสภาและอำนวยความสะดวกให้แก่การศึกษา ตามระเบียบดังกล่าวกำหนดให้

มีผู้อำนวยการองค์การการค้าของครุสภา เป็นผู้ดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ขององค์การการค้าของครุสภาและให้มีรองผู้อำนวยการ ผู้ช่วยผู้อำนวยการ ผู้จัดการ หัวหน้าฝ่าย หัวหน้าส่วน หัวหน้าแผนก หัวหน้าหมวด หัวหน้าหน่วยงาน นักวิชาการ ช่าง และเจ้าหน้าที่ที่เรียกชื่อเป็นอย่างอื่น โจทก์ที่ 1 ถึงที่ 91 และที่ 93 ถึงที่ 99 เข้าทำงานเป็นลูกจ้างองค์การการค้าของครุสภา ซึ่งไม่ใช่รัฐวิสาหกิจ ในปี 2525 สหภาพแรงงานองค์การการค้าของครุสภาและองค์การการค้าของครุสภาเคยยื่นข้อเรียกร้องต่อกันและตั้งผู้แทนเข้าร่วมเจรจา ผลการเจรจาสามารถตกลงกันได้จึงได้จัดทำข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างตามบันทึกข้อตกลง ซึ่งตามบันทึกข้อตกลง ข้อ 17 ระบุว่า "เรื่อง การพิจารณาความดีความชอบประจำปีของเจ้าหน้าที่องค์การการค้า ฯ นั้น การพิจารณาความดีความชอบในขณะใด ๆ ให้องค์การการค้า พิจารณาโดยถือหลักเกณฑ์การพิจารณาตามมติ คณะรัฐมนตรี หรือระเบียบของทางราชการที่กำหนดสำหรับเจ้าหน้าที่รัฐวิสาหกิจในขณะนั้น ๆ" ต่อมาได้มีพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 กำหนดให้มีสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา มีฐานะเป็นนิติบุคคลในกำกับของกระทรวงศึกษาธิการขึ้น และมีประกาศกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องการโอนบรรดากิจการ เงิน ทรัพย์สิน หนี้ สิทธิต่าง ๆ ของครุสภาตามพระราชบัญญัติครู พ.ศ.2488 ไปเป็นของครุสภาและสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการครูและบุคลากรทางการศึกษาตามพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 โดยให้โอนกิจการ เงิน ทรัพย์สิน และหนี้บางส่วนไปเป็นของครุสภา และโอนกิจการ เงิน ทรัพย์สิน และหนี้ ซึ่งรวมถึงองค์การการค้าของครุสภาไปเป็นของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ต่อมาคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาได้ออกข้อบังคับคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษา ว่าด้วยการบริหารสำนักงาน พ.ศ.2547 ซึ่งตามข้อบังคับนี้ ข้อ 3 นิยามคำว่า "พนักงานเจ้าหน้าที่" หมายความว่า พนักงานเจ้าหน้าที่ที่ได้รับเงินเดือนหรือค่าจ้างจากสำนักงาน แต่ไม่รวมถึงพนักงานเจ้าหน้าที่ขององค์การการค้าของ สกสค. และหมวด 5 บทเฉพาะกาล ข้อ 31 (9) ระบุให้ศึกษาภัณฑ์พาณิชย์ (องค์การการค้าของครุสภา) โอนไปเป็นขององค์การการค้าของ สกสค. ข้อ 32 ระบุว่า บทบัญญัติของกฎหมาย กฎ ระเบียบ ข้อบังคับ ประกาศ คำสั่ง หนังสือสัญญา หรือสิ่งอื่นใดที่อ้างถึงองค์การการค้าของครุสภาหรือศึกษาภัณฑ์พาณิชย์ (องค์การการค้าของครุสภา) ก่อนการใช้ข้อบังคับนี้ให้ถือว่าอ้างถึงองค์การการค้าของ สกสค. ต่อมาคณะรัฐมนตรีมีมติอนุมัติให้ปรับอัตราค่าจ้างของลูกจ้างรัฐวิสาหกิจในอัตราร้อยละ 3 และให้ได้รับค่าจ้างสูงกว่าอัตราที่ปรับเพิ่มร้อยละ 3 ตามอัตราค่าจ้างใหม่อีก 2 ขั้น เฉพาะผู้ดำรงตำแหน่งต่ำกว่าผู้อำนวยการฝ่ายหรือตำแหน่งที่เรียกชื่ออย่างอื่นซึ่งเทียบเท่าตำแหน่งผู้อำนวยการฝ่ายตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2547 ตามหนังสือสำนักเลขาธิการ คณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0504/16226 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2547 การพิจารณาความดีความชอบของโจทก์ที่ 1 ถึงที่ 91 และที่ 93 ถึงที่ 99 ในรอบปีบัญชี 2546 ถึงปี 2547 จำเลยที่ 2 โดยคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาได้พิจารณาแล้วเสร็จก่อนสิ้นเดือนกันยายน 2547 แล้วแต่ยังไม่ได้ปรับอัตราค่าจ้างขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว โจทก์ที่ 1 ถึงที่ 91 และที่ 93 ถึงที่ 99 กับลูกจ้างอื่นของจำเลยที่ 2 จึงได้ยื่นคำร้องต่อพนักงานตรวจแรงงาน กลุ่มงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพื้นที่ 1 และพื้นที่ 3 เพื่อขอให้บังคับจำเลยที่ 2 จ่ายค่าจ้างส่วนที่ไม่ได้ปรับขึ้นตามอัตราค่าจ้างตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว ซึ่งจำเลยที่ 1 และที่ 3 ในฐานะพนักงานตรวจแรงงานได้มีคำสั่งพนักงานตรวจแรงงาน กลุ่มงานสวัสดิการและ

คุ้มครองแรงงานพื้นที่ 3 ที่ 42/2548 และคำสั่งพนักงานตรวจแรงงาน กลุ่มงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพื้นที่ 1 ที่ 73/2548 ทำนองเดียวกันว่าเป็นกรณีที่นายจ้างไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 มาตรา 18 มิใช่การค้างจ่ายตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 มาตรา 70 จึงไม่มีสิทธิได้รับค่าจ้างค้างจ่ายในเดือนเมษายน 2546 สภาพแรงงานองค์การการค้าของครูสภาและองค์การการค้าของครูสภาได้ยื่นข้อเรียกร้องต่อกัน ทั้งสองฝ่ายได้แต่งตั้งผู้แทนของแต่ละฝ่ายเจรจาและตกลงกันได้ จึงได้ทำข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างตามบันทึกข้อตกลงประจำปี 2547 ลงวันที่ 11 มีนาคม 2547 ซึ่งระบุไว้ข้อ 1 ว่า เมื่อต้องโอนเจ้าหน้าที่องค์การการค้าของครูสภาไปอยู่กับสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมสวัสดิการและสวัสดิภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาหรือนายจ้างอื่นให้นับอายุงานต่อเนื่องรวมทั้งตำแหน่งหน้าที่ อัตราเงินเดือน สิทธิประโยชน์ต่าง ๆ ที่มีอยู่ก่อนแล้วโดยไม่น้อยกว่าเดิม มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ที่ 1 ถึงที่ 91 และที่ 93 ถึงที่ 99 ประการแรกว่า มีเหตุเพิกถอนคำสั่งพนักงานตรวจแรงงาน กลุ่มงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพื้นที่ 3 ที่ 42/2548 และคำสั่งพนักงานตรวจแรงงาน กลุ่มงานสวัสดิการและคุ้มครองแรงงานพื้นที่ 1 ที่ 73/2548 หรือไม่ เห็นว่า เมื่อโจทก์ที่ 1 ถึงที่ 91 และที่ 93 ถึงที่ 99 และลูกจ้างอื่นของจำเลยที่ 2 ยื่นคำร้องต่อพนักงานตรวจแรงงานเพื่อเรียกร้องค่าจ้างจากจำเลยที่ 2 แต่เมื่อจำเลยที่ 1 และที่ 3 ซึ่งเป็นพนักงานตรวจแรงงานได้สอบสวนข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานต่าง ๆ แล้ว ปรากฏเหตุที่โจทก์ที่ 1 ถึงที่ 91 และที่ 93 ถึงที่ 99 เรียกร้องค่าจ้างมาจากการที่จำเลยที่ 2 ไม่ปฏิบัติตามบันทึกข้อตกลง ข้อ 17 ที่ไม่ปรับโครงสร้างค่าจ้างตามมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด่วนที่สุด ที่ นร 0504/16226 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2547 ดังที่เคยปฏิบัติมาซึ่งบันทึกข้อตกลงเป็นข้อตกลงระหว่างองค์การการค้าของครูสภานายจ้างกับสภาพแรงงานองค์การการค้าของครูสภาเกี่ยวกับเงื่อนไขการจ้างหรือการทำงาน ค่าจ้าง สวัสดิการและประโยชน์อื่นของลูกจ้างองค์การการค้าของครูสภาเกี่ยวกับการจ้างหรือการทำงาน จึงเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 มาตรา 5 เมื่อโจทก์ที่ 1 ถึงที่ 91 และที่ 93 ถึงที่ 99 อ้างว่าจำเลยที่ 2 ไม่ปฏิบัติตามข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างดังกล่าว จึงเป็นการกล่าวอ้างว่าจำเลยที่ 2 ไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติแรงงานสัมพันธ์ พ.ศ.2518 มาตรา 12 และเมื่อจำเลยที่ 2 ยังไม่ได้ปรับอัตราค่าจ้างขึ้นตามมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีด่วนที่สุด ที่ นร 0504/16226 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2547 แก่โจทก์ที่ 1 ถึงที่ 91 และที่ 93 ถึงที่ 99 จึงยังไม่มีค่าจ้างที่ค้างจ่ายจากการปรับอัตราค่าจ้างขึ้นแก่โจทก์ที่ 1 ถึงที่ 91 และที่ 93 ถึงที่ 99 ตามพระราชบัญญัติคุ้มครองแรงงาน พ.ศ.2541 มาตรา 70 ที่ศาลแรงงานกลางวินิจฉัยว่าไม่มีเหตุเพิกถอนคำสั่งของจำเลยที่ 1 และที่ 3 จึงชอบแล้ว มีปัญหาต้องวินิจฉัยตามอุทธรณ์ของโจทก์ที่ 1 ถึงที่ 91 และที่ 93 ถึงที่ 99 ประการสุดท้ายว่า จำเลยที่ 2 ต้องปรับโครงสร้างอัตราเงินเดือนหรืออัตราค่าจ้างตามมติคณะรัฐมนตรีตามหนังสือสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ด่วนที่สุด ที่ นร 0504/16226 ลงวันที่ 3 พฤศจิกายน 2547 ตามฟ้องหรือไม่ เห็นว่า ศาลแรงงานกลางยังไม่ได้ฟังข้อเท็จจริงและวินิจฉัยถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวว่าเป็นเรื่องที่องค์การการค้าของครูสภาตกลงปรับโครงสร้างอัตราเงินเดือนตามมติคณะรัฐมนตรีทุกครั้งที่มีมติให้ปรับโครงสร้างอัตราเงินเดือนลูกจ้างรัฐวิสาหกิจหรือไม่ และในทางปฏิบัติเท่าที่ผ่านมาองค์การการค้าของครูสภาหรือจำเลยที่ 2 ปรับโครงสร้างอัตราเงินเดือนตามมติคณะรัฐมนตรีทุกครั้งที่มีมติให้ปรับโครงสร้างอัตราเงินเดือนลูกจ้างรัฐวิสาหกิจให้แก่ลูกจ้างองค์การการค้าของครูสภาหรือจำเลยที่ 2 ประเภทใดบ้าง โดยไม่มี

เงื่อนไขใด ๆ หรือมีเงื่อนไขอย่างอื่นอีกหรือไม่ อย่างไร อันจะถือได้ว่าเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างโดยปริยายที่จำเลยที่ 2 ต้องปฏิบัติตามที่โจทก์ที่ 1 ถึงที่ 91 และที่ 93 ถึงที่ 99 ฟ้องหรือไม่ เพื่อที่จะวินิจฉัยในประเด็นข้อพิพาท ข้อ 2 ที่ศาลแรงงานกลางกำหนดประเด็นไว้ว่า จำเลยที่ 2 จะต้องจ่ายค่าจ้างพร้อมดอกเบี้ยตามฟ้องหรือไม่ เพียงใด ที่ศาลแรงงานกลางพิพากษายกฟ้องโจทก์ที่ 1 ถึงที่ 91 และที่ 93 ถึงที่ 99 ในประเด็นนี้โดยวินิจฉัยว่าเป็นเรื่องการพิจารณาความดีความชอบประจำปีและยังไม่ได้ฟังข้อเท็จจริงและวินิจฉัยถึงข้อเท็จจริงดังกล่าวมานั้น ศาลฎีกาไม่เห็นพ้องด้วย พิจารณาแก้เป็นว่า ให้ยกคำพิพากษาศาลแรงงานกลางเฉพาะในประเด็นข้อพิพาทข้อ 2 โดยให้ศาลแรงงานกลางฟังข้อเท็จจริงในปัญหาที่ว่า ในทางปฏิบัติเท่าที่ผ่านมาองค์การค่าของครุสภาหรือจำเลยที่ 2 ปรับโครงสร้างอัตราเงินเดือนตามมติคณะรัฐมนตรีทุกครั้งที่มีมติให้ปรับโครงสร้างอัตราเงินเดือนลูกจ้างรัฐวิสาหกิจให้แก่ลูกจ้างขององค์การค่าของครุสภาหรือจำเลยที่ 2 ประเภทใดบ้าง โดยไม่มีเงื่อนไขใด ๆ หรือมีเงื่อนไขอย่างอื่นอีกหรือไม่ อย่างไร อันจะถือได้ว่าเป็นข้อตกลงเกี่ยวกับสภาพการจ้างโดยปริยายที่จำเลยที่ 2 ต้องปฏิบัติตามที่โจทก์ที่ 1 ถึงที่ 91 และที่ 93 ถึงที่ 99 ฟ้องหรือไม่ แล้วดำเนินการตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลแรงงานและวิธีพิจารณาคดีแรงงาน พ.ศ.2522 มาตรา 56 วรรคสามต่อไป นอกจากนี้แก้ไขให้เป็นไปตามคำพิพากษาศาลแรงงานกลาง

## องค์คณะ

พิทยา บุญชู · วิวิทย์ หิรัญรุจิพงศ์ · จรัส พวงมณี

ข้อความคำพิพากษาเป็นของศาลฎีกา · ที่มาของข้อมูล: thai-legal-corpus (CC-BY-4.0) ← deka.supremecourt.or.th · <https://www.thaideka.online/deka/9395-9492/2550>